+ II 470094

»TAKO LEPA PA INVALID!«
SOCIALNO DELO PROTI DISKRIMINACIJI HENDIKEPIRANIH ŽENSK
UVOD V TEMATSKO ŠTEVILKO

Ta številka *Socialnega dela* prinaša vrsto člankov, ki se ukvarjajo z vsakdanjim življenjem žensk (deloma tudi moških) z ovirami in njihovim socialnim in simbolnim hendikepom, ki ga imenujemo tudi civilni hendikep. Članki so prvotno nastali za strokovni posvet z istim naslovom, ki ga je ob evropskem letu hendikepiranih ljudi novembra 2003 organizirala fakulteta za socialno delo skupaj z društvom za raziskovanje in uresničevanje psihosocialnih potreb žensk MODRA in ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve. Strokovni posvet je finančno podprl urad za enake možnosti, poročilo o posvetu pa je izšlo tudi v brošuri *Evropsko leto invalidov*, ki jo je spomladi 2004 izdalo ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. Ugotovitve konference, ki smo jih naslovili na ministrstvo ob evropskem letu invalidov, so bile:

1. Načrtno je treba ozaveščati strokovnjak/inj/e, ki delujejo v pomagajočih poklicih, politike in načrtovalce socialnih politik in širšo javnost o položaju in pravicah hendikepiranih žensk.

2. Bolj se je treba zavzemati za aktivno nediskriminacijo. V najnovejših dokumentih ministrstva za delo, družino in socialne zadeve (madridski in malaški deklaraciji) je očitna diskriminacija žensk v jeziku, saj dokumenta govorita le o »invalidih«.

3. Potrebno je sodelovanje med socialnim in zdravstvenim področjem.

4. Treba je zagotoviti, da bodo obstoječe varne hiše dostopne vsem hendikepiranim ženskam, ki doživljajo nasilje, in povečati informiranost žensk o tem, kako poiskati pomoč v primeru družinskega ali institucionalnega nasilja.

5. Osebje na sodiščih je treba usposobiti za komuniciranje z ljudmi z intelektualno oviro, ki morajo postati vsakdanje priče o nasilju v zavodih.

6. Treba je pospeševati enakost hendikepiranih žensk na vodilnih položajih. Na vodilnih položajih slovenskih invalidskih organizacij so skoraj brez izjeme moški, ki so premalo občutljivi, da bi se zavzemali za pravice hendikepiranih žensk, obenem pa je kršena pravica enakih možnosti.

7. Razvijati je treba nove, inovativne socialne programe za pomoč ženskam z intelektualno oviro, ki imajo otroke.

8. Treba je razviti osebno asistenco za ženske, ki so hendikepirane in želijo imeti otroka.

9. Na trgu dela bi morala za hendikepirane ženske veljati pozitivna diskriminacija, saj so najpogosteje odrinjene od plačane zaposlitve.

10. Ženske, ki skrbijo za hendikepirano osebo, bi morale biti za svoje delo plačane.

Naslov zbornika je večpomenski, navdih zanj pa so folklorni ulični vzkliki (»Kako je luštna pa na invalidskem vozičku!«), ki kažejo, da je za ljudi vidna telesna ovira nekaj grdega in negativnega, torej hendikep. Naslov opozarja tudi na problematično naslavljanje ljudi s poškodbami kot »invalide«, saj beseda izhaja iz latinske besede *invalidus*, šibek, nemočen. Zato je ne uporabljamo. Zagovarjamo namreč prepričanje, da poškodbe niso kriterij človeškosti posameznika in posameznice in ne povejo ničesar o sposobnostih osebe in o kvaliteti njenega in njegovega življenja.

Pričujoči članki problematizirajo zdravorazumsko vednost o »invalidkah« in »invalidih«, ki smo jo poznali doslej, zato smo med avtorice in avtorje povabili tako ženske, ki niso hendikepirane, kakor tiste, ki so, tako tiste, ki nimajo hendikepiranih otrok, kakor tiste, ki jih imajo. Izbrani članki in eseji razgrinjajo izkušnje hendikepa, zatiralskih razmerij in okolij, ki hendikepirajo, obravnavajo položaj hendikepiranih in intelektualno oviranih ljudi, nasilje nad hendikepiranimi, standarde lepote in hierarhijo med spoloma. To je prva številka v zgodovini revije *Socialno delo*, ki je v celoti posvečena tematiki hendikepa. Posebej smo počaščeni, da v njej svoj izvirni prispevek objavlja tudi profesorica socialnega dela Lena Dominelli, predsednica mednarodnega združenja šol za socialno delo in ena od pionirk feminističnega in antirasističnega socialnega dela v svetu.

Darja Zaviršek

920052671